

त्रियुगौ धर्मस्य भार्यायां मूर्तिसंज्ञायां कृतयुगेऽवतीर्णौ नरनारायणौ तावेव द्वापरांते पिकेशवार्जुनाविति पुराणपुरुषावेतौ नास्मदादिवन्मानुषाविति भावः पुंडरीकाक्षौ साक्षाद्विष्णू यद्वा त्रीणियुगानियुगलानि षडैश्वर्याणि भगसंज्ञानि वा षडंगानि वा ययोस्तौ त्रियुगौ तानि च पुराणांतरे स्मर्यन्ते ऐश्वर्यस्य समग्रस्य ज्ञानस्य यशसः श्रियः वैराग्यस्य च धर्मस्य षण्णां भगवती गता इंगना संज्ञा सर्वज्ञता तृमिरनादि बोधः स्वतंत्रतानित्यमलुप्तशक्तिः अनंतशक्तिश्च विभोर्विभुज्ञाः षडाङ्गरंगानि महेश्वरस्येति अन्येतु ज्ञानैश्वर्ये वीर्यबले तेजः पराक्रमौ चेति त्रीणियुगलानीत्याहुः तत्र ज्ञानं अनपरो धनैकालिकार्थस्फुरणं ऐश्वर्यं इच्छानभिघातः बलमुप

त्रियुगौ पुंडरीकाक्षौ वासुदेवधनं जयौ ॥ नारदोऽपि तथा वेदयोऽप्यशंसत्सदामम ॥ ५ ॥ तथाहमपि जानामि नरनारायणावृषी ॥ शक्तोऽयमित्यतो मत्वामया सप्रेषितोर्जुनः ॥ ६ ॥ इंद्रादनवरः शक्रं सुरसूनुः सुराधिपं ॥ द्रष्टुमस्त्राणि चादातुमिंद्रादिति विवासितः ॥ ७ ॥ भीष्मद्रोणावतिरथौ कृपो द्रौणिश्च दुर्जयः ॥ धृतराष्ट्रस्य पुत्रेण वृता युधि महारथाः ॥ ८ ॥ सर्वे वेदविदः शूराः सर्वास्त्रविदुषस्तथा ॥ योद्धुकामाश्च पार्थेन सततं ये महाबलाः ॥ सच दिव्यास्त्रविकर्णः सूतपुत्रो महारथः ॥ ९ ॥ योऽस्त्रवेगानिलबलः शरार्चिस्तलनिःस्वनः ॥ रजोधूमोऽस्त्रसंपातो धार्तराष्ट्रानिलोद्धतः ॥ १० ॥ निःसृष्ट इव कालेन युगांते ज्वलनो महान् ॥ मम सैन्यमयं कक्षं प्रधक्ष्यति न संशयः ॥ ११ ॥ तं सकृष्णानिलोद्धूतो दिव्यास्त्रज्वलनो महान् ॥ श्वेतवाजिबलाका भृद्गंडी वै द्रायुधोऽल्बणः ॥ १२ ॥ संरब्धः शरधाराभिः सुदीप्तं कर्णपावकं ॥ अर्जुनो दीरितो मेघः शमयिष्यति संयुगे ॥ १३ ॥ स साक्षादेव सर्वाणि शक्रात्परपुरंजयः ॥ दिव्यान्यस्त्राणि बीभत्सुस्ततश्च प्रतिपत्स्यते ॥ १४ ॥ अलंसतेषां सर्वेषामिति मेधीयते मतिः ॥ नास्ति त्वतिरुतार्थानां रणेऽरीणां प्रतिक्रिया ॥ १५ ॥ ते वयं पांडवं सर्वे गृहीतास्त्रमरिंदमं ॥ द्रष्टारो न हि बीभत्सुर्भारमुद्यम्य सीदति ॥ १६ ॥ वयं तु तच्छते वीरं वने स्मिन् द्विपदां वर ॥ अवधानं न गच्छामः काम्यके सहकृष्णया ॥ १७ ॥ भवानन्यद्वनं साधु बद्धं न फलवच्छुचि ॥ आख्यातुरमणीयं च सेवितं पुण्यकर्मभिः ॥ १८ ॥ यत्र कंचिद्वयं कालं वसंतः सत्यविक्रमं ॥ प्रतीक्षामोर्जुनं वीरं दृष्टिकामा इवांबुदं ॥ १९ ॥ विविधानां श्रमान्कांश्चिद्विजातिभ्यः प्रतिश्रुतान् ॥ सरांसि सरितश्चैव रमणीयांश्च पर्वतान् ॥ २० ॥

कांतनिर्वाहः वीर्यकाममंत्रशक्तिः तेजः पराभिघातः पराक्रमो यथा कालमुत्थानमिति तद्वाचक्षते च तन्निर्मूलं पुनरुक्तिदोषादयुक्तं च ॥ ५ ॥ ६ ॥ अनवरः अन्यूनः ॥ ७ ॥ ८ ॥ अस्त्रविदुषः अस्त्रविद्वांसः ॥ ९ ॥ रज इति रजः कार्यक्रोधः स एव धूमो यस्य धार्तराष्ट्रैरनिलैरिव उद्धत उद्धीपितः ॥ १० ॥ कक्षं तृणवनं ॥ ११ ॥ उल्बणः दुःसहः ॥ १२ ॥ अर्जुनो दीरितोऽर्जुननामा ॥ १३ ॥ १४ ॥ अलं जेतुं पर्याप्तः तुशब्दः पक्षांतरे प्रतिक्रिया जयोपायः अर्जुनं विनाऽरयोर्दुर्जया इत्यर्थः ॥ १५ ॥ द्रष्टारः द्रक्ष्यामः ॥ १६ ॥ अवधानं त्वास्थं ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥